

Volume apărute

Ciclul Winnetou

1. Winnetou vol 1 - Omul preriilor
2. Winnetou vol 2 - Detectiv
3. Winnetou vol 3 - Testamentul

Ciclul Winnetou

1. Old Surehand
2. Secretul lui Old Surehand
3. Secretul țigăncii
4. Insula giuvaerelor

Ciclul Satan și iscariotul

1. Capcana (Cetatea de stâncă)
2. Omul cu 12 degete
3. Răzbunarea

Ciclul În țara leului de argint

1. Leul răzbunării
2. La turnul Babel
3. Sub aripa morți
4. Prăbușirea

Volume în pregătire

- Cacealmaua (Printul petrolului)
Testamentul incasului
Caiman + Surcouf corsarul
Mustangul negru (Corcitură)

Karl May

PRABUSIREA

AUTOR: Karl May,

Titlu original: Im Reiche des silbernen Löwen - 4

Titlu: Prăbușirea

Editor Dexon Office, București

Ediție completată și revizuită

© by Dexon Office, 2018

Toate drepturile pentru această versiune aparțin Dexon Office

Informații, comenzi ramburs

Email dexonoffice@gmail.com

www.aldopress.ro

ISBN: 978-973-701-742-0

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MAY, KARL

Prăbușirea / Karl May. - București : Dexon, 2018

ISBN 978-973-701-742-0

821.112.2

1. În mormânt

Mă aflam într-o stare cu totul ciudată când Ustadul mă conduse sus, în încăperea pe care mi-o hotărâse. Nu era nici curiozitate și nici încordare. Aveam simțământul că mi se împlinea, în sfârșit, un dor după care tânjea nelămurit, de mult, sufletul meu; că mă aștepta o fericire pregătită de mult, în taină, pentru mine.

De ce eram atunci atât de grav, ca și când pe fiecare treaptă pe care păseam stătea o făptură din vremuri de demult și ridică, mută și prevestitoare, mâna deasupra mea.

Când ajunserăm sus, în fața locuinței Ustadului, văzui încă o scară. Pe balustrada ei se afla o lumânare aprinsă. Ustadul arăta în sus și-mi spuse:

— Vei locui aici, sus, deasupra mea. Și totuși atât de adânc, cum eu nu aş vrea să mai stau!

Îl privi întrebător. Îmi puse mâna pe umăr și urmă:

— Effendi, ți-e frică de stafii?

— Nu, răspunsei.

— Sau de morminte?

— Tot atât de puțin.

— Atunci du-te sus și privește în juru-ți. Te las singur pentru câtva timp, pe urmă vin și eu. Aș putea să-ți spun de pe acum că vei locui, dragul meu prieten, la un loc cu cadavre. Tu ești întâiul și probabil cel din urmă, adică singurul care poate pătrunde în cripta ridicată pentru morții din viața mea trecută. Vorbesc în cuvinte de neînțeles, dar tocmai acest lucru să-ți fie spre înțeles. Asta e dorința mea cea mai mare.

Deschise ușa spre locuința lui, îmi zâmbi cu bunătate, făcu un semn prietenos cu capul și trecu pragul. Eu pornii să urc scara.

În timp ce urcam, mă gândeam la cuvintele auzite din gura lui. Ce înțeles adânc, ce însemnatate avea fiecare din ele, ce profund analiza fiecare gând în comparație cu superficialitatea oamenilor de rând! „Prietene” - mi-a spus. Ca tot ce venea de la el, nici cuvântul acesta nu trebuia să-l iau în înțelesul obișnuit. Era în el mai mult decât atât.

Scara pe care urcam acum ducea în interiorul stâncii de care se spră

jinea catul de sus al „Casei înalte”. Văzui numai o singură ușă. Era deschisă. O lumină slabă pătrunde prin ea. Intrai. Ce surpriză „cripta” astă!

Părea să fie camera de studiu a unui savant european, pe care acesta o părăsise chiar atunci, cu gândul să se întoarcă imediat. Să fie geograf? Etnolog? Podeaua era acoperită cu blănuri de fiare sălbaticice, cărora li se lăsaseră capetele, labele și ghearele. Pe pereți atârnau, pe lângă arme ale diferitelor popoare, nenumărate lucruri de întrebunțare pașnică. Lângă un divan persan se afla o măsuță indiană, încrustată cu sidef, cu câteva cărți deschise pe ea, ca și când abia adineauri fuseseră răsfoite de cineva.

Mă apropiai de masă. Pe ea se afla *Noul Testament*, deschis și subliniat cu cerneală următorul verset: „Dumnezeu e un spirit și cei ce-l adoră să-l adore în gând și în adevăr”. Alături un manuscris, dar nu în foi răzlețe, ci legat. Autorul încheiase cu fraza: „Gândurile mele nu sunt gândurile voastre. Așa grăit-a Domnul”.

Pe masa de scris ardea o lampă cu un abajur verde de mătase, brodat de o mână de femeie, în litere arabe, scria cunoscutul proverb: „Iubirea e veșnică, ea dăinuiește de-a pururi”. Când ridicai abajurul să citesc proverbul, băgai de seamă că e o aşa-zisă lampă astrală. Astral! Îmi adusei deodată aminte de o întâmplare din copilărie. Citisem într-o carte veche că există spirite astrale, care locuiesc în stele necunoscute încă de noi. Închipuirea mea de copil se trudea să dea acestor spirite intrupări și ajунse, firește, la rezultate cât se poate de ciudate.

Auzind, din întâmplare, că directorul școlii căpătase, în dar de ziua lui, o asemenea lampă, m-am dus la el și i-am cerut voie să mă lase să fac câteva experiențe cu ea. Mare îmi fu dezamăgirea că nu putui obține nici un rezultat. Directorul mă văzu foarte necăjit și mă întrebă care e pricina. Când îi spusei, zise râzând:

— Băiatule dragă, adevărata lumină astrală străbate de la astru la astru prin spațiul ceresc, pentru a lumina întreaga omenire în spiritul Domnului. Numele acestei lămpi pământești a fost numai furat din cer, pentru ca meșteșugarul care a făcut-o să silească splendorile cerești să devină un căstig pentru el și alții. Si văzând că nu-l prea pricep, adăuga: Dacă vei avea și mai târziu în viață ochii tot atât de deschiși ca acum, dragul meu, vei înțelege cele ce-ți spun. Meșteșugarul acesta nu e singurul pe care Dumnezeu îl lasă să trăiască de pe urma bunătăților de pe masa cerească. În lumina astrală, dată de această lampă, numai spiritelor alese le este îngăduit să se plimbe. În lumina acestei candele mititele, însă, mișuna spiritele mărunte care își închipuie că la uleiul ei de rapiță pot cuprinde cu mintea totul. Si dacă s-ar aşeza cândva un om într-adevăr de seamă aici, la masa unde se află lampa, mii de spirite de acestea

PRABUSIREA 7

mărunte stau la pândă, ca să sufle în ea și să i-o stingă.

Firește că n-am priceput nimic din pledoaria astă lungă, dar viața mea învățat mai târziu să înțeleg ce vroia să spună bătrânul meu dascăl. Și cum stăteam înaintea lămpii Ustadului, mi-era ca și când în juru-mi ar fi mișunat mii de spirite mărunte și mi-ar fi șoptit în ureche, cu o bucurie diavolească: „Uite-o! E lampa pe care i-am stins-o noi, da, noi”...

Luai lampa în mâna ca să examinez cele două încăperi de alături; cea din dreapta slujea ca odaie de dormit. Un pat cu așternut alb ca zăpada. Pipăii cearșaful, pânza părea să fie adusă din Europa. Pe pereți nimic, decât un tablou mic, într-o ramă primitivă. Era atârnat vizavi de fereastra. Ridicai lampa să-l văd mai bine. Era un desen în penită care reprezenta o bisericuță de sat, cocoțată pe un vârf de deal. Încăperea cealaltă era biblioteca. Nu m-am mirat, căci îmi vorbise Pekala despre cărțile Ustadului, deși nu credeam că îi este îngăduit să intre în încăperea astă vreodată. Toți patru pereți aveau rafturi pline cu cărți, hărți și pachete legate cu sfoară. Acestea erau rânduite pe ani și luni, după cum se putea citi pe inscripțiile de pe ele. Erau scrisori. Pe jos mai văzui și altele, cutii care conțineau tot epistole și ziare. În mijlocul odăii o masă lungă, foarte potrivită pentru un om ce are mult de lucru și îi trebuie loc pentru cărțile folosite. Ferestrele încăperii erau înalte, ca să poată pătrunde cât mai multă lumină înăuntru. Din încăperea din mijloc, în care intrasem întâi, ducea o ușă afară în aer liber. Pașii pragul și mă pomenii pe o terasă, dedesubtul căreia se afla, probabil, locuința Ustadului. Aici, sus, nu erau însă decât aceste trei încăperi, iar de pe terasă se putea vedea până departe, în toate direcțiile.

Mi-a plăcut întotdeauna să-mi petrec timpul liber sub bolta cerească, ziua la umbra vreunui copac, iar noaptea cu ochii la stele. De aici aveam o priveliște atât de frumoasă, că nici nu m-aș fi îndurat să intru în casă.

Deodată auzii zgomot în spatele meu; întrorsei capul și-l văzui pe bătrân. Veni să se rezeme, alături de mine, de zidul care împrejmuita terasa. Tacea. Îi auzeam respirația ușoară, apoi un oftat adânc îi ieși din piept.

— A fost pentru mine o zi grea, care nu s-a sfârșit încă, începu el. Pe lângă tine a trecut moartea trupească, aş putea zice chiar că ai înviat din morți.

— Tu de asemenea.

— Eu? exclamă el repede.

— Da. Eu am fost aproape de moarte, pe când tu muriseși.

— Cine a spus... cine î-a spus tiei?

— Pekala. Oare nu trebuia?

— Știe că n-am nici o taină față de tine, totuși te-a informat greșit.
— Nu îi spusesești că ziua morții tale a trecut? Și mie, nu mi-ai vorbit mai adineauri de cripta ta?

— Ba da, dar nu m-ati înțeles bine, nici tu, nici ea. Cripta mea nu e și mormântul meu. Numai ceea ce a murit în mine e îngropat acolo. Ziua morții mele a fost când a murit acela ce a murit atunci.

— Ce trist e să simți murind în tine ce ți-e drag, dar cu atât mai groaznic e să-ți simți încă în viață corpul, pe când sufletește ești mort și îngropat.

Mă privi drept în față, pe urmă își trecu mâna peste frunte, ca și când ar fi vroit să gonească un gând, apoi grăi:

— Într-adevăr, nu-mi pot închipui ceva mai înfiorător. Totuși, cu tot ce a murit în mine, mai trăiește încă spiritul individualității mele.

— Să dea Dumnezeu!

Ustadul întoarse uimit capul spre mine și mă întrebă:

— Crezi că moartea ucide un spirit superior?

— Da.

— În ce fel?

— Prinț-o hotărâre bruscă, bine motivată, sau prinț-o nimicire treptată, voită. În amândouă cazurile o numesc sinucidere, dacă spiritul a fost până atunci sănătos.

— Effendi, îți dai tu seama ce aspru ești?

— Vorbim despre spirit, de aceea vorbește spirit la spirit. Spiritul însă e aspru, poate mai aspru decât orice altceva. Vroiai să află părerea mea despre moarte; aceasta nu e o chestie sentimentală, întreabă inima mea și ea îți va vorbi cu totul altfel.

Își împreună mâinile, ridică ochii spre cer și murmură:

— Să fiu oare un sinucigaș? Chodeh¹ Dumnezeule!

— Dumnezeu e atotputernic, dar nici atotputernicia sa nu poate feri pe nimeni de ce s-a și întâmplat.

— Bine. Mă voi cerceta. Vreau să știu ce am făptuit și dacă aş fi putut sau ar fi trebuit să fac altfel.

— Crezi că poți fi un judecător nepărtinitor față de tine însuți?

— Nu. De aceea mă vei judeca tu.

— Eu? Cu neputință, căci mi-ești prea drag.

Înainte de a-mi răspunde el, se auziră glasuri și pași târșăiți de cămili care intrau pe poartă.

Vorbeau doi însă între ei. Unul era Tifl, celălalt un străin. Se ameste-

1 - te rog, ferește-mă de una ca asta! (n.red.)

PRABUSIREA 9

că pe urmă și glasul Pederului. Puse câteva întrebări pe care nu le înțeleserăm, apoi deslușii cuvintele:

— Descălecați și fiți bineveniți. Voi comunica Ustadului nostru dorință voastră.

Acesta se aplecă peste marginea terasei și strigă către cei de jos:

— Cu cine vorbești, Pederule?

— Agha Sibil și nepotul său, care vin din Ispahan, ne aduc vestea că s-au întâlnit cu vrăjmașii djanicunilor și au să ne spună ceva de mare însemnatate.

— Fie ei oaspeții noștri. Vin îndată.

Vru să plece, dar îl oprii:

— Îngăduie-mi o întrebare. Cine e noul sosit?

— Un bătrân din Ispahan care face negoț însemnat în țară. Cumpără de la noi tot ce avem de vânzare și oamenii săi cutreieră cu mărfurile lui pe la toate triburile. La socoteală, însă, vine el singur.

Se depărtă, încredințat că-l cercetasem numai fiindcă era vorba de o veste în legătură cu multasimul. Eu mai aveam încă un motiv. Îmi adusesem aminte de gazda mea din Bagdad, care, după expresia lui Halef, fusese înainte bimbașă și devenise apoi „mir alai”, adică polonezul Dozorca, acela care îmi spusese că socrul său, Mirza Sihil, sau Agha Sibil fusese un negustor persan. Fără să vreau îmi veni în gând că s-ar putea să fie una și aceeași persoană, pe care bietul polonez o credea moartă de mult. Era o simplă presupunere, ce e drept, dar mi se păru ciudat că avea și un nepot, nu un fecior cu sine, poate chiar copilul polonezului. Mă hotărâi să vorbesc neapărat cu acest negustor. Deocamdată însă mă interesa viața din trecut a Ustadului, pe care acesta vroia să mi-o povestească.

De altfel se întoarse în curând și mă rugă să-l urmeză în bibliotecă. Luă lampa în mâna și văzând că privirile mi se atîntiseră din nou asupra inscripției de pe abajur, zise:

— Iubirea dăinuiește de-a pururi. Da, cea dumnezeiască, dar cea de aici s-a irosit pentru mine. Sau, există și ea cu adevărat? Pentru ce cuvinte acestea au fost cusute numai cu mâna, nu și cu inima? Cu mânuța aceea mică și delicată, care s-a preschimbat pentru mine în gheare, deși o dusesem de atâtea ori cu dragoste nețarmurită la buze...

Se apropiе apoi de măsuță, arătă spre Noul Testament și urmă:

— Dumnezeu e un spirit. Căutam acest spirit. Credeam că el, care însuflețește totul, însuflețește și trupul omenirii. Si cercetam în adâncul ei. O observam când era trează, când dormea și când se ruga. În somn nu visa decât despre sine și în rugăciune îngenunchea numai în față ei

însăși. Omenirea!...

Rești a apărut atunci la Răsărit spiritul Domnului și s-a întrupat într-un păstor, care a pornit să-și caute turma din țară în țară, de la popor la popor, de la inimă la inimă. Pe unde trecea îl întâmpinău cu osanale; pe urmă a fost hulit și răstignit. Pretutindeni, pe oricare Golgotă, se vedea trupul Domnului, răstignit pe cruce. Unde a rămas însă spiritul? Spiritul de care trebuia să ne lăsăm conduși în adevăr? Unde fost-a spiritul acesta într-adevăr adorat? Întrebam aici, pe pământ, când pe unul, când pe altul. Găsii ici, colo, un grajd, o iesle, unde îngerii cântaseră laude, unde păstori, magi și înțelepți fuseseră adorați. Mai găsii încă plutind mireasăma de smirnă și tămâie care fuseseră aduse prin osul spiritului iubirii, dar el însuși fugise de prigoană, ca să nu cadă pradă urii și hulirii. Unde? În țara Eghipetului - aşa se spunea. Atinse manuscrisul cu mâna, și-o trase însă repede înapoi, ca și când ar fi atins ceva urât și dușmănos și urmă: Aici zace trupul spiritului cu care am pornit să caut spiritul Domnului. A murit și a fost îngropat. A încetat de a mai viețui când am aflat cel din urmă cuvânt scris, că gândurile omului nu sunt și ale Domnului. Pentru ce aş mai fi căutat gândurile spiritului meu? Adevărul acela pe care nu-l voi găsi nicicând, fiindcă nu se asemănă cu cele dumnezeiești.

Mă privi, aşteptând poate o încuvîntare din partea mea, dar eu clătinai capul și zisei:

— Cu acest cuvânt nu trebuia să încetezi, ci de-abia să începi. El ar fi trebuit să-ți spună că nu cu ascuțimea minții trebuia să-l cauți, ci cu ochii credinței nestrămutate. Dacă ai fi colindat, cum spui, peici, pe colo, cu ochii deschiși, n-ai fi găsit ieslele pustii, de unde Domnul fugise de prigoana lui Irod, ci mulți betani și emausieni, care împărtiseră cu el pâinea înainte și după răstignire. Crezi că fiindcă nu găsisești tu spiritul Domnului, nu-l găsiseră nici alții?

— Ba l-am găsit! Deschide aceasta și citește primul cuvânt.

Înțorsei întâia foaie a manuscrisului și citii, scris cu litere groase: „Credința e ceea ce cucerește lumea”.

— Ei, aşa e că am făcut după cum ai spus tu? N-am pornit oare să caut cu Credința spiritul Domnului? N-a fost ea Alfa acestei cărți? De ce am ajuns pe alte căi la Omega?

— N-a fost spiritul Domnului cel ce te-a îndrumat pe aceste căi, ci altău, după al cărui glas ai pornit. Erai întâmpinat cu osanale deși călăreai doar pe un măgar prin mijlocul mulțimii. El a fost acela care trecea cu copitele peste crengile de palmier ale gloriei tale. Nică nu meritau altceva! Pe urmă a inceput să se audă după tine strigătul: „Răstigniți-l!”...

— Efendi, mă întrerupse el. De unde știi tu ce s-a întâmplat?

— Numai eu? Asta o știe oricine. Acela care năzuiește după Adevăr, urcă, în strigătele de bucurie ale prietenilor, muntele Golgota; ca să fie apoi părăsit de ei și să fie silit de vrăjmași să-și dea duhul pe cruce.

— Să-și... dea... duhul? repetă el. Cât adevăr e în spusele tale! Spunem: Așa trebuie?

— Pentru ce mă întrebă pe mine, muritorul? Întreabă pe acela care a murit ca să ne izbăvescă pe noi. „Părinte, în mâinile tale îmi dai duhul!”, a strigat El părăsindu-și trupul. Spune-mi, o, Ustadule, urmată tu pilda Lui? Încredința-ți-ai tu sufletul când erai schingiuit, ca și el, în mâinile Domnului? Acesta e cadavrul, mi-ai spus. Dar duhul unde s-a dus? Ai lăsat să-ți fie luat? Dacă îl încredințai în mâinile Domnului tău, ar fi inviat în trupul acesta, ca odinioară Isa Ben Marryam, în același trup.

Acum stăpânul „Casei înalte” pușe lampa pe masă și zise:

— Așteaptă nițel, effendi.

Îeși apoi afară, pășind, ca și când ar fi dus o povară grea în spinare. În ușă mai întoarse o dată capul și mă întrebă:

— Crezi în învierea unor astfel de morți?

— Da.

— Adevărărat?

— Nu cred numai, ci o și cunosc.

— Tu?

— Da, eu.

— Atunci aș vrea să fiu în locul tău.

— Poți și ți-e îngăduit, numai să vrei.

— Effendi, effendi, pentru cine a fost aprinsă lampa asta? Pentru tine? Pentru mine? Pentru noi amândoi? „Gândurile mele nu sunt și gândurile voastre și căile mele nu sunt și ale voastre” - astfel grăit-a Domnul. Așteaptă! Lasă-mi timp!

După ce dispără el pe ușă, pusei mâna pe manuscrisul de pe masă și vrusei să-l închid, dar îmi sări în ochi titlul: *Spirit și Adevăr!* Mă așezai pe divan și luai manuscrisul în mâna. Mă simții deodată obosit, atât de obosit! Să fi fost cu adevărul o oboseală fizică sau mă copleșise puterea acestor două cuvinte? Cine e omul care cutează să înceapă o astfel de lucrare? Trebuie să fi fost începută în tinerete, când totul ti se pare cu putință; când îți dai seama la bătrânețe că a fost o încercare fără rost și ai vrea să o nimicești, nu-ți vine s-o faci, căci vrei să ai dovada că totul pe lume nu e decât deșertăciune.

Aș fi vrut să citeșc acest manuscris, deși știam că nu voi fi de acord cu ce scrie în el. Rămăsei astfel multă vreme pierdut în gânduri, până

veni Ustadul să mă roage să-l urmez iarăși în bibliotecă.

Mă sculai de pe divan și privirea-mi pătrunzătoare căzu fără voie asupra Ustadului. Oare nu mai era el ci un altul? Nu se schimbase nimic în înfățișarea lui, totuși mi se păru altfel decât îmi apăruse întâia oară lângă patul meu de suferință. Un simțământ de rușine pentru nesocotința mea vru să mi se strecoare în suflet, dar ceva se răzvrăti în mine, ceva ce-mi spunea parcă: „Nu te linguși pe tine însuși, vrând să-l cruci pe el. Va trebui să îndurați amândoi durerea scormonită de tine în sufletul lui”.

Văzu privirea aceasta a mea și mă întrebă:

— De ce te uiți așa la mine? Văd manuscrisul meu în mâna ta. Ai citit ceva din el?

— Numai titlul.

— Și de aceea privirea asta?

— Da.

— Înțeleg. *Spirit și Adevăr*. Poate că s-ar fi potrivit mai bine Spirit sau Adevăr.

— Nici așa.

— Deci nici „și” și nici „sau”?

— Crezi oare că deosebirea stă în conjuncții? Nici n-ar fi trebuit să începi lucrarea, sau dacă ai început-o, s-o lași neterminată. Dar spiritul care a îndrăznit să purceadă la o astfel de operă nu trebuia să-l părăsească, în ciuda tuturor Caiafilor și Pilaților din lume. Sunt încredințat că ar fi ajuns la ceva mult mai înalt, mai nobil și mai bun decât e scris aici, pe foile astea de hârtie. Bine era de-ar fi dormitat numai, fără să moară cu desăvârșire.

— Dacă e mort sau dormitează numai, iată ce vreau să aflu împreună cu tine. Îți voi povesti totul, dar te previn că nu va fi o poveste hazlie.

— Poveste? În nici un caz! Dacă e mort, atunci îți voi cuvântarea de înmormântare. Dar dacă se asemănă cu acela despre care Iisus a spus: „Prietenul nostru doarme. Lazare, ia-ți patul tău și umblă!”

Puse mâna stângă pe umărul meu și mă strânse la piept. Îl cuprinsei și eu cu dreapta pe după gât și păsirăm astfel, strâns lipiți, în casă. Așeză lampa pe masă, astfel ca lumina să nu-i bată în față, mă duse la divan, mă așeză jos, se plimbă de câteva ori prin odaie, se opri înaintea mea și începu:

— Povestea oricărei adorații are vremea ei de martiriu, de prigonire și de credință. Vreau să spun aci prigonirea cuarma ucigătoare. Când urii religioase i se ia această armă, se pune la adăpostul dogmelor sale pentru ca din spatele acestora - pe care le socotește ziduri de neînvins - să dăuneze prin toate mijloacele mai departe celor de altă lege. Se găsesc

destule dovezi în scurgerea vremilor, că omul nu îngăduie altă credință decât pe a sa, deși ar fi treaba lui Dumnezeu să hotărască în ce fel să-i vorbească oamenii. Aceștia, însă, sunt atât de îndrăzneți și nesocotiți să-i dicteze ei Lui ce are și ce nu are de făcut. În îngâmfarea lui, omul se crede îndreptățit să spună că însuși Dumnezeu i-a arătat și l-a întărit în credință că religia lui - oricare ar fi ea - e mai bună decât oricare alta. Cu această așa-zisă „revelație” se fudulește, ca și când ar fi arendat toată fericirea cerească și a pus o tablă la poartă, pe care scrie: „Intrarea numai pentru persoanele favorizate, care au bilet îscălit de arendaș cu însăși mâna lui. Cine vrea să intre fără bilet, e pedepsit imediat cu moartea trupăscă și sufletească”. Ai ceva de spus împotriva a ceea ce susțin eu, effendi?

— Vrei să fiu sincer?

— Îți-o cer chiar.

— Atunci ascultă: Stai în fața mea ca întruparea vieții tale proprii, pe care vrei să mi-o povestești. Părerile tale sunt datorate ei. Le voi socoti deci drept păreri individuale, nu drept o solie dumnezeiască. Sună nădăjduiesc - un om cu judecată și se cere să nu iau în seamă numai râvna cu care năzuiai după Adevăr ci și roadele ei, pe care mi le pui dinainte. Știu că nu mă vei sili să le gust și n-am nici un motiv să te laud sau să te dojenesc. Vorbește deci liniștit mai departe.

Probabil că se aștepta la un astfel de răspuns. Nu mi-o spuse, ci urmă:

— Văzut-ai vreodată un astfel de cer arendat, închiriat de la Dumnezeu? Eu n-am văzut numai unul, ci mai multe. Ciudat cum se asemănă unul cu altul! Și ști cam cât plătește un locuitor din ăstia de-a lui Dumnezeu chirie? Prisosul ce rămâne din smirna și tămâia care î se aduce. Altceva nimic! Și după ce a primit închinăciunile și ploconelile pentru sine, dă și el nițel din cap în fața Atotputernicului. Atâtă tot! Căci Dumnezeul acesta e atâtă iubire veșnică, îndurare, milostivire, răbdare și blândețe, că usurpatorul cerului său nici nu se gândește la o zi a judecății, când el va fi cel dintâi zvârlit pe usă afară. Mă vei întreba poate cum se împacă asta cu Dreptatea veșnică și adeverăță, care lasă pe acest arendaș ceresc obraznic, să se facă stăpân atâtă vreme pe bunul altuia. Vezi că nici nu e cerul unde s-a statornicit el, ci o lume minunată de idei, preschimbătă acum într-un pustiu, unde fiecare cămilă trebuie să păreasă pe urma celeilalte, dacă nu vrea să fie biciuită de conducătorul ei, care o mână de la spate.

— Și zici că ai cunoscut multe ceruri de acestea închiriate?

— Da. Descriindu-ți unul singur, e ca și când le-ai cunoaște pe toate celelalte. Ascultă mai departe! Călărand pe armăsarul meu Imtichat²,